

(качалочкою) – дерева з такою особливістю називали Райськими, їх вишивали черниці у монастирях. Власне Дерево нагадує орослинену постать Богородиці з Немовлям у лоні.

Під основним мотивом розміщена габа – три шестипелюсткові квітки (з яких угорі і внизу виростають маленькі п'ятипелюсткові квітки з трилисниками), з'єднані широкими пагонами, заповнені рушниковим швом (шахматкою) з пуп'янками і листочками. Кайма має вигляд вузької квіткової гірлянди, побудованої з п'яти- і шестипелюсткових квітів з округлими пелюстками, зашитих суцільною гладдю і контрастною серединкою-крапкою. З них проростають сірі листочки видовженої форми і трилисники у вигляді ягідок (променів) червоного кольору. Рушник обметаний ниткою червоного кольору.

Сприймання зовнішньої форми рушника, його художніх засобів (орнаменту), ідеї автора надихає на глибоке художнє й естетичне осягнення. З іншого боку, народна вишивка ніби пропонує усвідомити смисл людського життя, локалізований зверненням до відповідника людини – дерева. Дерево і людина поєднані символічно відтвореними у вишивці процесами зародження, розвитку, кульмінації – дозріванням, зрілістю. Це єднання поколінь роду і народу. Дерево життя на рушнику, за народним повір'ям, приносить у дім щастя і виганяє зло. «Рушник на щастя, на долю і на пам'ять. Рушник в безсмертя, у вічність і в життя» – так говорила майстриня, даруючи витвори своїх рук людям. Віра Роїк додала свій стібок до вічного візерунку української вишивки, а рушник її родини став оберегом колекційної збірки Полтавського краєзнавчого музею.

*Любов Шуть
(Лубни, Україна)*

**РОЛЬ І МІСЦЕ ШКІЛЬНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ ІМЕНІ ГЕРОЯ
УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНОГО МАЙСТРА НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ УКРАЇНИ В.С.
РОЇК У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ**

*Все життя її – полотно,
Перемите дощами долі...
Г. Хмільовська*

Віра Сергіївна Роїк – майстер народної української вишивки. Вона була вишивальниця не за фахом, а за покликом душі. Це людина, яка не мислила свого життя без полотна і ниток, з яких і творилися дивовижні вишивані чудеса.

З того часу, коли я познайомилася із Вірою Сергіївною, бачу її як видатну особу, мужню захисницю, берегиню народного мистецтва. Творчість майстрині – унікальне явище, яке поєднувало в собі глибокі знання традицій української вишивки. У її роботах є щось особливе: глибока душевна інтонація, мелодійне забарвлення, таємнича невичерпна змістовність. Для нас, лубенців, творчість Віри Сергіївни – це життєдайне джерело, яке ніби криниця, давало й даватиме силу, насагу, віру в невмирущість мистецтва

української вишивки, а, отже, і невмирущість українського народу.

Перші кроки вишивальниці були зроблені на Лубенщині, саме тут узяла в руки голку, щоб розпочати шлях у високе мистецтво.

Початком успіху й визнання для майстрині було експонування її робіт на Виставці досягнень народного господарства СРСР у далекому 1936 році.

За високі заслуги перед вітчизняною культурою, за пропаганду народної творчості В.С. Роїк у 1967 році присвоєно звання «Заслужений майстер народної творчості України», за якими були інші.

Твори майстрині спрямовані на пропаганду української національної вишивки у світі, дивували, дивують і дивуватимуть високим рівнем виконання, колористичним трактуванням.

Шедеври мисткині є і в нашому шкільному музеї вишивки імені Героя України В.С. Роїк при загальноосвітній школі I-III ступенів № 7 міста Лубен імені Героя України В. Роїк. Безперечно, музей відіграє важливу роль у вихованні підростаючого покоління, адже минуле дає кожному з нас імпульс до життя, до творчості, тож його треба шанувати, знати, до нього треба постійно звертатися.

Тому всю діяльність у нашому музею проводимо під гаслом: «Розуміння народного мистецтва закладається в школі», спрямовуючи її на виховання та формування національної свідомості й духовності школяра, його становлення як громадянина, патріота України.

Окрім того, мета роботи в музеї полягає в тому, щоб кожен відвідувач більше усвідомлював, яким повинен бути справжній українець.

Пошукова робота завжди була традиційною для школи. Експедиційні пошукові загопи з року в рік збирали цікаві матеріали про культурне минуле. Велику увагу приділяємо історії.

Учительський колектив школи твердо переконаний, що ця робота, якщо й не єдина, то є найдієвішою у вихованні в учнів духу патріотизму, духу творчості, самостійності, любові до історії рідного краю.

Музей для нас це не тільки можливість зібрати, а й зберегти для майбутнього дорогоцінні зразки етнічної культури, створені працею і талантом багатьох поколінь. Це не тільки данина етнічній пам'яті, це навчально-практичний комплекс, де проводимо різноманітні виставки, фольклорні фестивалі, науково-практичні конференції семінари, тематичні читання, майстер-класи, він є творчою лабораторією вчителів, духовною скарбницею кожного учня, бо нація, яка не шанує свого коріння, своїх минулих надбань – духовний жебрак.

Фольклорні вечори, зустрічі з майстрами на Різдво, Великдень, на свято Варвари – покровительниці вишивальниць, проводяться традиційно.

Шкільний музей перетворився на центр українознавства, що сприяє розширенню загальноосвітнього кругозору й спеціальних знань учнів, формуванню в них наукових інтересів і професійних нахилів.

У практиці роботи музею – налагодження творчих стосунків із видатними людьми – гостями музею.

Відродно, що свій внесок у музейну справу роблять і школярі: збирають народні пісні, прикмети, легенди, повір'я, матеріали про людей рідкісних професій – вишивальниць, копачів криниць, музикантів, писанкарів.

У дітей робота в музеї викликає жвавий інтерес, вони із задоволенням трудяться, хочуть себе проявити, тому ми ці прагнення всіляко підтримуємо й розвиваємо.

В умовах переходу національної освіти України на особистісно-орієнтовну модель навчання, найважливішим завданням сучасної школи є формування в особі сучасного школяра рис патріота української держави, виховання любові до українського народу, його історії, культури, бо «народ, який не вивчає свого минулого, приречений на забуття». Про це твердять історики, філософи, народознавці, літератори. На жаль, не всі громадяни нашої держави хочуть це усвідомити. Прикро бачити й чути, як «цікавиться» історичним минулим свого народу значна частина молодих, та й немолодих, громадян України. І саме в таких умовах велику роль відіграють шкільні музеї та історичні кімнати.

Безперечно, сучасний музей допомагає дітям читати книгу життя через крихітні частинки минулого не лише очима, а й розумом, самостійно розібратись, куди веде шлях їхніх батьків і дідів, він є провідним методом у вивченні історії України, історії рідного краю, формуванні національної свідомості, любові до землі своїх предків, свого народу.

Мистецтво вишивки живе завдяки таким майстрам, які через усе життя несуть любов до нього, це сенс їхнього буття, самовдосконалення, спрямованості в безкінечний пошук мотивів, тем, орнаментів, відтінків. І саме такою була Герой України Віра Сергіївна Роїк.

Молоді треба розуміти, що у вирі сучасних глобальних тенденцій дуже важливо не загубити свою національну приналежність, ознаки етнокультури, щоб відчувати своє місце на землі, яка нас народила.

Отже, жити повнокровним життям музей буде лише тоді, коли його приміщення наповниться голосами юних дослідників, екскурсоводів, пропагандистів.

Ідуть роки, минають десятиліття... Вічним залишається мистецтво...

*Юлія Срібна
(Полтава, Україна)*

ВИШИТІ СКАРБИ ВІРИ РОІК

Одним із численної кількості скарбів Віри Роїк є книга «Мелодія на полотні – Спогади. Вишивки. Відгуки» присвячена одному із найпоширеніших видів декоративно-ужиткового мистецтва – вишивці. Книга складається із трьох частин, про що читач довідується з назви книги.

Написана напролюд жваво, забарвлена особистим сприйняттям дійсності, навколишнього світу. Авторська схвильованість і водночас чітка позиція дослідника, майстра роблять її цікавою для спеціалістів, майстрів